

### Nosánik viničový (*Byctiscus betulae*)

Nosánik viničový, ako polyfágnny škodca, je rozšírený takmer v celej Európe. Škody sú pozorované okrem viniča aj na rôznych iných ovocných (hruška domáca, malina) či lesných hostiteľoch (breza, lípa, topoľ, dub, buk, jelša).

Imága môžu byť zeleného, zelenomodrého až tmavomodrého sfarbenia s výrazným kovovým leskom. Na krovkách sa nachádzajú jemné bodky. Keďže ide o nosánika, škodca má na hlave výrazný nosec. Dospeliec môže dorásť do dĺžky 7 mm. Larva býva riedko ochlpená a má bielu, prípadne žltobielu farbu. Vajíčko škodcu je oválneho tvaru a tiež žltkasté.

Škodca prezimuje ako dospeliec v pôde, resp. pod listím. Na jar sa začína živiť na pukoch a listoch hostiteľa. Nasleduje párenie, pričom samičky v priemere kladú 2-6 kusov vajíčok na čepeľ listu. Samotné samičky pred kladením vajíčok nahryznú listovú stopku viacerých listov viniča, čím si ich pripravujú na kladenie. Listy následne zavädnú a ich listová čepeľ sa dá samičkám stáčať a postupne môžu klásť vajíčka do vnútra stáčaného listu. Tento proces trvá jednej samičke niekoľko hodín. Zvinuté listy rýchlo usychajú a postupne opadávajú a tak larvy, ktoré sa vyliahnú z vajíčok, sa živia rozkladajúcimi sa pletivami listu. Ich vývin trvá zhruba 5 týždňov, následne zaliezajú do pôdy, kde dochádza k ich kukleniu. V priebehu augusta až septembra už môžeme pozorovať imága, ktoré buď prezimujú v pôde, alebo naopak, vyliezajú. Tie, ktoré vyliezajú, si pred príchodom zimy vyhľadávajú úkryty. V našich podmienkach má škodca v priebehu roka iba jednu generáciu.

Vyššie škody spôsobené prítomnosťou nosánika viničového na hostiteľoch boli pozorované v prípade, že sa pôda na jar prehriala skôr, a tak nosániky vyliezali zo zimných úkrytov už v druhej polovici apríla. Práve v tomto období je vinič hroznorodý v štádiu pučania a nalievania púčikov, ktoré dospelé nosániky vyžierajú. Škody vznikajúce poškodením listov po kladení vajíčok samičkami už bývajú zvyčajne zanedbateľné. Chemické ošetrenie kontaktným prípravkom (na jar) odporúčame vykonať iba v tom prípade, že zistíte pri pučaní poškodenie púčikov, prípadne keď bol v predchádzajúcom roku mimoriadne silný výskyt nosánikov. Treba však dodať, že v súčasnosti nie je proti nosánikovi viničovému povolený žiadny prípravok na ochranu rastlín. Jedným z ochranných opatrení je aj zber listových zvitkov, do ktorých samičky kladú vajíčka. Škodca má aj prirodzených nepriateľov, a to viaceré druhy blanokrídlovcov.

Ing. Ivana Bugriová

8.2.2021

ÚKSÚP - OOR